

Izhaja vsaki četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 " . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 " . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo pri knjigarju Novaku na velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

Naročnino sprejema vredništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi ne prijemajo.

Oznanila se prijemajo, plača za vrstico je 10 k. in za kolek 30 k.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Štv. 49.

V Mariboru 3. decembra 1868.

Tečaj II.

Slovenski tabor pri Šempas-u na Goriškem.

(Konec.)

Za 6. točko se oglasi za govornika g. Živič, posestnik na Skopem. Kakor poprej g. Klavžar-ja, je ljudstvo zdaj tudi g. Živiča pozdravljalo s živahnimi živio-klici. G. Živič pa je govoril: „Slovenci! Le-ta točka je prav važna, a mislim, da ni treba veliko o njej govoriti in jo obširno razlagati. Navdušenost, s katero ste glasovali, bratje mi domorodni, za zedinjenje Slovenije naše prekasne ali ljuto raztrgane, za veliko šolo ali akademijo v Ljubljani, navdušilo me je, ker sem spoznal veliko potrebo po slovskih glavnih šolah na slovenskem Goriškem, da spregovorim nekoliko kratkih besedi o tej stvari. Imamo sicer ljudske šole, ktere mnogo hasnijo ali kakoršne so zdaj, ne zadostujejo tirjatvam sedajnega časa. Otroke pa na velike stroške v mesto pošiljati, je le nekterim bolj premožnim kmetom mogoče. Da pa moremo z drugimi omikanimi narodi v toku sedanje ljudske izobraženosti napredovati, sila potreba nam je sredstev in pripomočkov, ktere le dosežemo, ako si osnujemo dobrih glavnih šol po deželi. Veliko penozov se potirja za deželne naprave iz kmečkega žepa, sploh smem trditi, da izdržuje kmet celo državo, zakaj bi se mu toraj ne napravili zavodi, v kterih bi se učil potrebnih vednosti, da bi si potem svoj stan izboljšal in sebe ter svoje srečne storil. Da je dosegel saksonski kmet stopinjo jemu zadostujoče omike, komu drugemu ima on to zahvaliti nego glavnim šolam? Da je on izveden v vseh svojih opravilih, ne izvira mar to iz tega, da je vlada v njegovi mladosti skrbela za poduk in mu v srce vtisnola hrepenenje do omike in do večega ter večega izobraževanja samega sebe? Zato pa tudi vidimo, da priprosto ljudstvo tam v vsakem obziru napreduje, bodi si v kmetijstvu ali v obrtniji. Srečna tudi država, kjer kmetijstvo cvete, in obrtnija pospešuje. Tudi v kronovinah naše države imajo glavnih šol ne le po mestih, ampak tudi po trgih: naj se podele tudi nam, ki jih neobhodno potrebujemo posebno na Tominskem in v Ajdovskem okraju na Krasu. Take šole so nam tembolj potrebne, ker bi morale zraven drugih v glavnih šolah navadnih predmetov posebno obzir jemati na kmetijstvo tako kakor pri Francozih in drugih v tem obziru na visoki stopinji stojećih narodov povzdignenih, to za neobhodno potrebno spoznamo, to tirja tudi čas, ki je čas napredka in omike.

Tabor soglasno sprejme 6. resolucijo. Zdaj je bilo koučano posvetovanje.

G. dr. Lavrič se zahvaljuje zbranemu ljudstvu za lepi red, ki ga je zdrževalo, in pravi:

Kedar smo bili še na vseučiliščih, brali smo o narodnih shodih na Angleškem, in čudili smo se Angležem, jaz pa sem živo želel, da bi naj enkrat videl kak Meeting ali tabor. Videl sem ga, in na Slovenskem! Zagotovljam Vas, da je ta naj lepi dan mojega življenja. (Živio.) Radostno naznam tedaj konec tabora, in navdušeno kličem:

Živela Avstrija, živela Slovenija in svoboda! (gromoviti: živio.)

Tudi g. dr. Tonkli še spregovori nekoliko besedi: — Mi nismo puntarji, mi tirjamo naše pravice po postavnem potu in ni nas treba v strah devati s kanonami in bajoneti. Potem bere došle telegrame: iz Celja (čitavnica), iz Ljubljane

(dr. Bleiweis in Costa), iz Barkole (čitavnica), iz Ljubljane (društvo za brambo narodnih pravic), iz Dunaja (slovenski pravniki), iz Gradca (slovanska beseda), iz Maribora (čitavnica), iz Ljubljane (Sokol), in Pivke (43 rodoljubov, ki obetajo, prihodnji tabor sklicati na Pivki).

In tako je bil tabor končan. Večidel ljudstva se je zdaj odpravilo na pot, vse sopet v naj lepšem redu, kakor so prišli, prepevaje slov. pesmi. Sploh se je ljudstvo tako zmerno in lepo obnašalo, da so žandarmi prav po nepotrebnem poslani bili na taborišče. Tudi politični komisar je hvalo izrekel osnovateljem tabora za vseskozni lepi red; mi naj pa jo tu javno izrekamo g. dr. Lavriču in E. Klavžarju, deželnemu vradniku, kterih neutrudljivi delavnosti se imamo v prvi vrsti zahvaliti, da se je osnoval 3. tabor na Goriškem.

Zvečer je bilo razsvetljeno taborišče s baklami, umeštali ogenj je razveseljeval še zbrano ljudstvo, tominski in razdrški pevci so prepevali lepe in krepke slovanske pesmi: kresi pa, ki so okoli pogorah plamteli, naznanjevali še daljnemu svetu, da praznuje Slovenec na slovenski zemlji vstajenje svojega naroda.

„Živela Slovenija!“ ta klic me je razveselil še pozno ponoči, ko smo se vozili z razdrškimi rodoljubi po ipavski dolini: Živeli Slovenci! Živela Slovenija! nam je nasproti donelo iz vsake hiše, ker so počivali in se krepčali naši vrli taboriti. Živela Slovenija! v to ime pomozi nam Bog in sreča junaška.

Gospodarske stvari.

Gospodarska dela meseca decembra.

V hiši in dvoru. Podstrešja in kleti se morajo dobro zadelati, da sneg ne more notri letati. Žito se mora premetati in žitnica večkrat dobro prevetriti in sicer pri mirnem in suhem vremenu; kleti, v kteri se hranuje repa, krompir itd. se tudi naj prevetve in gnjila repa, krompir itd. izbere.

V hlevih. Skrbeti se mora posebno za snago in dobro klajo. Pri suhem vremenu se ovce lahko pasejo po veliki setvi, prej se jim vendar mora suha klaja dati.

V vrtu in sadovnjaku. Drevesa, ktera nočejo roditi se naj izkopajo, gosenična gnjezda naj poberejo in sploh drevesa lepo sesnažijo. Semenje se mora izlušiti, kesna salata, redkva in petersilija se seja v tople grede.

V vinogradih in hmeljnikih. Hmelj se mora večkrat pregledati. V vinograde se vozi gnoj in se trebijo grabice, trte na brajdah se pokrijejo.

Pri ribnikih. Trstje se mora požeti in v led na več krajih luknje napraviti.

Pri ulnjaku. Mora se večkrat pogledati ali je vse v redu.

Log in lov. Drva se morajo sekati, smrekovi češarki pobirati. — Veliki lov, kakor meseca novembra še se mirom lahko nadaljuje.

Stlačeno seno.

Med vsemi kmetijskimi pridelki je seno naj lahkeje, zato je velik kup sena, pa vendar malo voga. Prevažanje njegovo tedaj prizadene precej stroškov; zato za navadno ne vidimo, da bi seno dalječ po svetu na prodaj vozili. Zato pa tudi senena cena o slabih letinah jako kviško poskoči, in

se v eni deželi nikdar poravnati ne more, ker se iz ene dežele v drugo lahko, posebno če je dalje, pošiljati ne more. Naj se ceste še tako zboljšujejo in pomnožujejo, železna cesta še tako daljša in razprostira, ima seno tako majhno ceno, da se nikakor ne izplača, ga po omenjenih potih sem ter tje prevažati. Zato tudi sena, slame, gnoja in enakih reči po železnici ne prepeljujejo, če daljava več od 100 milj preseže. Naj cenejše in naj zlozniše se po vodi iz kraja v kraj pošilja, na pr. po reki in sicer po vodi doli; proti vodi seno voziti, bi bili tudi pri nizki brodnini potroški še vedno prehudi.

Kakor se tedaj seno v svojem navadnem rahlem stanu težko v druge kraje prepeljati da, ravno tako lahko se stlačeno ali prešano dalje spravi. Že davnej imate vlada francoska in angleška v navadi, da ob vojskah v tujih deželah konjištvo, še cele tje čez morje, z domačim senom preskrbuje. Ob vojski v Moreji, Algeriji in v Krimu se je neizrečeno veliko prešanega sena v barkah za armadami pošiljalo in v dobrem stanu na odločeni kraj pripeljalo, da so konji in mezji imeli obilo in dobre krme.

Le škoda, da se kmetijski gospodarji te koristne navade sploh ne poprimejo, da bi ob času potrebe obilnost sena po francoski in angleški šegi prevaževali v tiste kraje, kjer jim ga primanjkuje. O suhih letinah bi posestniki iz takih travnikov, na ktere se da voda napeljati in na katerih vedno obilo sena nakosijo, vse seno, ki ga je preobilo za rabo domačo, lahko v druge kraje, ker jim ga primanjkuje, prav drago spečali, ako bi stlačeno tje pošiljali. Ministerstvo francoskega vojaštva je dalo nedavno mašino napraviti, s katero se seno tako spreša, da je trdo kakor les. Po tem takem se da tudi po železnica v velike daljave pošiljati in ne prizadene v sprešanem stanu več stroškov kakor drugo blago. Stroški prešanja, obresti od denarja, ki se je za mašino dal, so le 1 frank (24 starih kraje.) za 200 funtov sprešanega sena. Razun tega, se da sprešano seno lahko sem ter je po svetu prepeljuje, ima tudi še druga predstva, ki se ne smejo prezreti. Tako stlačeno seno se ne more podrobiti, ne uprašiti, ne premočiti, ne popaliti, ne pogubi semena in se nikdar slabega okusa ne navzame.

Veliki krompirjevec.

V Česki je neki gospodarski uradnik knjeza Lichtensteina tako velik krompir pridelal, da je krompirjevec četiri šolnje visok vzrastel, na njem nahajajoči se krompir, pa je bil debel kakor polična steklenica in nek vagal više od jednega funta. Ta veliki krompir je bil izrejen po nekem novem umetnem načinu krompir rediti, kateri se je na knjezovem posestvu prvokrat poskusil in tedaj tudi potrdil.

Jabelko na trti.

Na vrtu Davida Mooraa v Boksintonu v Virginiji je letos izrastlo prvo lepo jabelko na trti; na eni strani jabelka se je videl grozdni cvet. Misli se, da se je ta čudna prikazen naredila tako, da je pal jabelčin cvet po naključju v grozdni cvet in po tem z njim skupaj rastel.

Navodi k narodnemu gospodarstvu.

(Dalje.)

IV. del.

O bankah.

39. Osnova pa je sledeča: ko se ima vstanoviti banka z kapitalom n. p. en milijon goldinarjev posoditi, se ta vsotina razdeli n. p. v 10.000 razdelov po 100 goldinarjev; kdor si koli, vzeme potem teh 100 gld. razdelkov ali delnic — akcij — (shares) kolikor mu drago, t. j. kolikor ima denara in ga na ta način v barant želi, postane z tim delničar — akcionar — (share holder). Ko so se vse delnice prodale in so delničarji svoj denar vložili, se je priredilo en milijon denara za posojivanje, komurkol, ki si želi in je sposoben si od tega denara izposoditi. Ob določenih obrokah se razmerno obrestini dobiček porazdeliva med delničarje (shareholder). Porazdeljeni dobiček se imenuje „razdeljina“ ali „dividenda“; delnice ali akcije činijo tukaj gmoto ali vložbino (stock). Ako kdo želi izvzeti tega denara, ki ga je tako v banko založil najde koga, ki mu odkupi jegove delnice — akcije — ali stock in s tim postane ta delničar — akcionar — stock — holder); ta vloži v družno zalogo ali fond

kolikor oni izvzeme. Takšno medsobno prenašanje ali barant z vložbino (stockom) se čini vsak dan, kder so banke; naj znamenitije mesto pa je za takšen barant Londonska Stock — Esechange.

40. Mislimo si zdaj, da imamo po gori omenjenem načinu vstanovljeno banko: nekdo si želi izposoditi 1000 gld.; banka bi mu dala 1000 gld. ali v kovini (zlatem in srebernem denarju), ali v svojih notah (bankoveih) kateri papir se vsak čas zahtevaje popolnoma za kovino zameniti more. Ako so bankine note povsodi jednako veljavne se za zlato in srebro zamenivati morejo, bi mnogim, če že ne vsakemu, zavolj lahkoče, prostora in obče priljubljenosti ljubše bile nego kovina. Po takem pa bi banka v kratkem spravila v kroženje toliko papirja, kolikor ima v svoji zalogi zlata in srebra, t. j. na mesto zlatega in srebernega denarja krožil bi papir. (Dalje prihodnjič.)

Iglič pri županu.

Iglič (stopi v sobo). Dober dan, slavno srenjsko predstojništvo.

Župan. Servus Iglč. Kaj prinesete novega.

Iglič. Celo nič posebnega. Delegacije so 16. novembra v Pešti skupaj stopile.

Župan. Kako pa je to, da v Pešti, meseca januarja in februarja so na Dunaju skupaj bile.

Iglič. Zdaj pa so v Pešti in drugo leto dojdejo spet na Dunaju skupaj.

Župan. To je zastran za — za —

Iglič. Ne morete prave besede najti.

Župan. Tako je. Kako se že pa pravi, če imata dva samo jeden plajšč in vsak bi si ga rad ogrnol?

Iglič. To se pravi nadloga.

Župan. Tega jaz ne mislim.

Iglič. Če imata dva samo jeden plajšč in če še je ta celo raztrgan, je vsikdar nadloga.

Župan. Kako se pravi o dveh, ki bi drug drugega rad odrinol?

Iglič. Da sta soljubnika.

Župan. Saj jaz ne govorim o ljubezni temoč o politiki.

Iglič. Tudi v politiki se nahajajo soljubniki.

Župan. Jaz pa še nisem nikdar čul, „Bismark in Napoleon sta soljubnika“. —

Iglič. Tu se navadno pravi, da sta rivala.

Župan. To besedo sem hotel povedati.

Iglič. Rivala se pravita ona, ki se potegujeta za prednost. —

Župan. Soljubnika pa hočeta drug drugega odrinoti. Da se delegacije menjavajo med Dunajem in Pešto se stori zastran rivalstva.

Iglič. Da, in da ne bi nobena pred drugo imela prednosti.

Župan. In to izvira iz dualizma.

Iglič. Tako je.

Župan. Dualizem bi tedaj bil to, da noben pred drugim ne bi imel prednosti.

Iglič. Tako pravijo, ali —

(Urša županova dekla nastopi.)

Župan (jezno). Kaj hočeš tukaj?

Urša. Hotela sem vas vprašati, kaj bomo danes kuhali?

Župan. Zakaj pa mene vprašaš!

Urša. Koga pa bi drugega vprašala, saj bote vi jedli.

Iglič. Urša ima celo prav.

Župan. Kuhaj, kar hočeš.

Urša. Jaz bi rada svinjetino jedla.

Župan. Kuhaj jo.

Urša. Nimamo več svinjetine.

Iglič (se smeje). To pa je res prav smešno.

Urša. Jaz bi rada kuhala turšične žganke.

Župan. Skuhaj je.

Urša. Turšične moke tudi nimamo pri hiši.

Župan (vstane zelo jezno). Kaj me hočeš za norca imeti. —

Iglič. To celo ne. Urša ima samo to napako, da bi to rada imela, kar nima.

Urša. O je, kašo moramo hraniti za postne dni.

Župan. Te pa skuhaj zelja.

Urša. To si spet moramo hraniti, kedar bomo imeli svinjetino.

Župan. Te pa zastran mene kuhaj stare žreblje. Iglíč (se smeje). Župan, tega Urši ne smete dvakrat povedati, drugače bi vam res žrebljeskuhala.

Urša. Če bi le mehki postali. Tako je vsak dan, kar jaz hočem, tega nočejo g. župan, in kar g. župan hočejo, tega nočem jaz.

Iglíč. Temu se lahko v okom pride.

Župan. Kako neki.

Iglíč. Morata tudi napraviti dualizem. Danas naj kuha Urša po svoji volji, jutro pa po vaši.

Urša. To ne bi bilo po noreu.

Župan (jezno). Denar pa vendar jaz moram dati.

Iglíč. To tudi spada k dualizmu, da mora eden globeje v žep segnoti, kakor drugi.

Urša. Meni pa je nekaj celo drugega došlo na misel.

Župan (poči z rokama). Za Boga, zdaj je Urši tudi nekaj na misel došlo, no to bo kaj lepega.

Urša. Jaz mislim, če bi skupaj djala.

Župan. Tega pa ne zastopim.

Urša (razlagaje). G. župan bi danas hoteli zelje jaz pa repo, da se vsakemu po volji skuha, bom zelje in repo skupaj v jednom loncu kuhala.

(Župan gleda Uršo prav debelo, Iglíč pa se na glas smeje.)

Iglíč. To je centralizem v celo sirovi podobi.

Urša. Če bi g. župan hoteli jesti ajdinsko kašo, jaz pa fižol, skuham skupaj ričet.

Župan. Se ve, da bi se jaz tedaj kašo še le moral izbirati, ker fižola nočem.

Urša. Jaz rada jem sir na pogačah, župan pa jabelka.

Župan (ji segne o besedo). Tedaj hočeš sir in jabelka na pogače deti?

Iglíč. Jaz pa rad jem zelje na pogačah, če tedaj mene k obedu pozoveta, mora Urša, sir, jabelka in zelje na pogače deti.

Urša. Če bi se moralo vsakemu po volji kuhati, bi morala dvajseti jedi na mizo prinesiti.

Iglíč. Urša ima prav in to bi bil federalizem. —

Župan. Da, to bi bil federalizem kakor si ga morebiti vi in dualisti mislijo; jaz pa rečem tako. Če kdo več ljudi k obedu vabi, mora kuhati take jedi, kakoršne vsi ali veči del povabljenih naj rajši je, in tako si jaz mislim federalizem. Če pa bi na primer 20 ljudi denar skupaj dalo in bi vam reklo, da pripravite za vse skupaj pojedino, še bi morali tim več na to gledati, da bi skuhal take jedi, ktere vsi radi jedo, to bi po mojem bilo federalistično, če pa bi v tedaj pripravili samo dve jedi, postavim za vas špeho v kne delne, ker je naj rajše jeste, za vašega prijatelja pa guljaš in prav obilno paprike v njem, ker on to naj rajše je, to bi bilo dualistično in s tem drugi, ki so ravno tako svoj denar po razmeri prinesli, kakor vidva, gotovo ne bi mogli zadovoljni biti — (k Urši) Urša, skuhaj danas kne delne in mlečni hren.

Urša. Jaz rajša jem hren z ocetom.

Iglíč. Vlji malo oceta v mleko in bosta imela vsak svojo ljubljeno jed.

Urša. Ne potrebujem oceta, lahko vzemem kiselega mleka. —

Iglíč (se smeje). To pa bo res kaj prav novega, hren v kiselem mleku kuhan.

Župan. Ostani pri tem, kar sem rekel in če Urša noče jesti mlečnega hrena, naj ga pusti.

Iglíč. Tako je, to je absolutizem.

Urša. Prej, ko bi mlečni hren jedla, bom rajši gladovala.

Iglíč. To je pasivni upor.

Urša. Jaz si skrivoma napravim hren s ocetom.

Iglíč. To je zarota, velika izdaja.

Župan. Jaz bom dobro pazil in ocet skril.

Iglíč. To je začasno vstavljenje osnovnih postav, obsodni stan.

Župan. In če to vse ne bi zadostovalo, bom še drugače pokazal, kdo je gospod pri hiši.

Iglíč. To je vojaška sodba.

(Urša odide mrmraje.)

Župan. Ta zenska ima vendar pesebne muhe v glavi kaj drugega še nisem opazil.

Iglíč. Verjemem, verjemem, drugda Vi vsikdar rečete da! kedar kaj hoče. — No no! ima vse svoje vzroke.

Župan (malo smeje). Zdaj pa glejte, da skoraj odidete. —

Iglíč. Z Bogom. Dober tek k hrenu na kiselem mleku kuhanem. (Odide.)

Mazači.

Naj povem „Slov. Gospodarju“ kaj naši mazači znajo. Imela je v nekem kraju krava vreči; ko se pa mlado tele ne prikaže, gre kmet pomoči iskat.

Ima blizo soseda, kateri slovi, da si pri porodu dobro ume. Gre po njega. Ta se kmalu k svojemu poslu pripravi, pa se prepriča, da je mlado v napačni legi in da so spolovila za porod preozka. Misli si: zdaj vidim, da z lepa ne pojde, trebalo bo sile. — Dobi še pet pomagačev, zasadi v mladiča ostni kavelj, na kterege je bila precej debela vrv navezana. Začno vsih šest dobro močno vleči, — le vlečejo in na zadnje vendar potegnejo iz starke — prazen kavelj. Mladega so strgali!

Nasledek tega ravnanja je bil, da je krava čez nekatere ure potem poginola.

Še eno ne kmalu slišano.

Imel je kmet lepega mladega konja, veljal je nekaj čez 100 for.; pa zbolil mu. Pošlje po konjederca in ko ta kmalu pride, nameša in skuha nekakašno „meneštro“ zdravilo; pravi da bo treba konja zaliti. Zakaj ne, če vi za dobro spoznate misli kmet. Prično ga zalivati, in kmalo je bil konj brez — jezika. Nevem pa vendar, kateri je bil tako neroden ali konjederca ali kateri pomagačev, pa saj je jedno ali vem ali nevem; konj je bil brez jezika, koža jegova, konjederčeva, škoda pa kmetova.

Grozovito mučenje živali! Bodo naši ljudje kedaj pametni? — i —

Dopis.

Velika nedelja, 16. listopada 1868. F. G. Nikdo, tudi naši največji nasprotniki ne morejo te resnice skriti niti tajiti, da se je v napredek našega slov. naroda v kratkem času storil velik korak, ker duh naroda se vedno bolj in bolj vzbuja, od dne do dne se bolj svoje cene zaveda, in kdo ima zato naj več zaslug? — Po pravici moramo reči: v prvi vrsti naši časniki ne vstrašljivi branitelji slov. naroda, katerih vredniki trpijo, kot krščanski manterniki, za temi tabori in v obče naši rodoljubi. — Odkadar se nam dače zmiraj bolj in bolj pomnožavajo, je nam živa potreba, da si tudi dohodke zboljšamo, da pa znamo umno kmetovati, moramo čitati marljivo naše kmetijske knjige in časnike, posebno je našim kmetom „Slov. Gospodar“ priporočati, iz njega se naučimo raznoterih stvari, kakrošnih nam je v sedajnem času naj bolj potrebno; posebno da se zboljša poljedelstvo, živino-, vino- in sadjereja, z eno besedo, da se podigne kmetijstvo, katero je prva podpora dežele. — Hvaležni moramo biti našim pisateljem in drugim rodoljubom, kateri nam priskrbijo lepih podukov v kmetijstvu, v knjigah in v časnikih. Zraven tega tudi naši duhovni pastirji ne spijo, ker so nam zdaj v kratkih letih priskrbeli toliko duhovne hrane, to je knjig, da je veselje. —

Kder bistra je glava, In žlahtno srce
Tam sreča je prava, Po noči po dne!

Med vsemi dozdam na svetlo danimi knjigami v duhovnem obziru pa nam „Getzeman in Golgata“ naj bolj do srca sega, in jo zatoraj vsem brunnim dušam živo priporočamo, v zalogi so pri M. Gerberju v Ljubljani.

K slednjemu še z veseljem naznanjam, da se je v Ormužu ustanovila Čitalnica, ktere nam je živo treba, in želimo ji tudi naj boljši vspeh; pravila so se za potrdbo na sl. namestništvo odposlala, upamo, da bodo dovoljena.

Politični ogled.

Gosposka zbornica na Dunaju je potrdila brambovska postavo brez premembe, kakor jo je predložila zbornica poslancev. — Ni bilo dvombe. — Zdaj še dojde ta postava v ogerski zbor, ker bo gotovo tudi potrjena.

— Ali pa bo res osrečila Avstrijo ali ne, bo še le prihodnost kazala. —

V cisalajtanskih delegacijah je baron Beust predložil osnovne postavbe, po katerih se imajo v pokoj izpuščati državni poročniki, poslanci na tujih dvorih in drugi diplomatični uradniki. Dr. Rechbauer je nasvetoval naj bi se dispozicionalni zakladi namesto tirjanih 550.000 gld. dovolilo samo 350.000 gld. On bi sicer po principu ne bil za to, da bi se kaj dovolilo; vendar bo za to manjšo številko glasoval, ker Avstrija ima zvonajne sovražnike. — Dalje je Rechbauer nasvetoval, naj bi se zaradi prevelikih stroškov odpravila poslanstva na Saksonskem, v Württembergu in v Portugalu, in naj bi se nadomestila z cenejimi opravištvimi. Pri glasovanju ne obvelja Rechbauerjev, temoč odborov ali oziroma vladin nasvet. Za popravo poslanske palače v Rimu se dovoli 20.000 gld.

Ogerski minister Eötvös je v zboru, ko se je posvetovalo o narodnostni postavi rekel tako-le: „Trdi se, da je narodnostno vprašanje samo nastopek podpihovanja in umetne agitacije. Jaz mislim, da ne. Narodnostno vprašanje je samo veja velikega svobodnega gibanja v zdajnosti, katero gibanje vodi do svobode in enakopravnosti vseh individualnosti in ver. Lehko je kazati na Švicarsko in Belgijo, ker so jednake narodnostne razmere. Ali s tem se dela velika napaka. Takih razmer med narodnostimi, kakor so pri nas, tam danas ni, temoč so bile pred tisoč leti. Ne more se določiti, kako bi se te razmere danas razvile.“ —

Ogerska postava o narodnostih pre ne bo dobila naj višega potrjenja.

Pravi se, da je zaradi stroškov za penzijo, katere ministerstvo tirja, nastal razdvoj med Deakovo stranko, ki bi še vtegnol ministersko krizo za seboj potegniti. Deak se zlo trudi, da bi stranke spet pomiril.

Erdeljski listi javljajo iz Romunske, da je tamo došlo pred kratkim 6000 pruskih delavcev in je bilo rečeno, da se potrebujejo pri državni železnici, bili so vendar brž vrinjeni v armado in posebno kot častniki in neki prav visoki. Zdi se, da se na Romunskem res nekaj prav važnega pripravlja.

Iz Rima se piše, da bo sv. Oče pred vseobčnim zborom imenoval 10 novih kardinalov.

Novičar.

Državno vojaško ministerstvo je telegrafovalo pred kratkim v Gradec, da se mu naj taki naznani, koliko se v tamošnjem magazinu nahaja vojaške obleke in če bi se nošena še mogla nositi v vojski. Ali je to morebiti znamenje miru?

V nedeljo, t. j. 22 t. m. je bila v Ljubljanski čitalnici beseda v namen, da se nabere nekoliko denarja, s katerim se naj kupi zimska obleka ubogim šolarjem. Beseda je sijajno dosegla dvojni namen, nabralo se je namreč za dober namen 223 gld. in zabava je bila prav izvrstna.

Novi Avstrijski poročnik za Rim grof Trautmannsdorf je že odšel na svoje mesto.

Iz Pešte se čujejo neki glasi, da se boče vlada s Čehi spraviti.

Ker je Hrvaška sprava z Ogrji že dognana, so tudi hrvaški poslanci prišli v ogerski zbor.

V Ljubljani je čitalniško pevsko društvo pretekli teden napravilo veselo serenado g. dr. Janezu Bleiweisu k njegovemu godu.

Pri zboru kmetijske družbe v Ljubljani je bilo više 100 udov zbranih. Predsedoval je dr. E. Costa, ker g. Fideli Terpinec se je odpovedal predsedništvu zavolj starosti. Grof Potocki, minister kmetijstva, je bil imenovan za častnega uda. —

V Ljubljani si neki gospodje zlo prizadevajo, da bi se napravilo „Katoľsko čitališče“.

Iz Königswarta (v Česki) se piše, da je tamo že pal sneg na sežen visoko, in da zvirjadi, ki ne morejo nikder najti hrane, dojdejo celo do hiš, in da celo nič ni nevadnega gledati jerebice na strehah sedeti.

Gospodarski kongres na Dunaju je pretresoval vprašanje; ali je potrebno, da se napravijo gospodarske kamere, kakoršne imajo trgovci. Proti temu se je naj bolj upiral krajski poslanec dr. Costa; podpirali pa so ga gornjo-avstrijski, tirolski, vorarlberski in bukovinski poslanci

in kamere so padle. Prijel se je vendar predlog, da se naj izpolni občna želja in se vojaki naj pustijo na odpust, ko naj dalje posebno ob času žetve.

Slovenski Prijatelj vabi k naročbi za prihodnje leto. Izhajal bode kakor dozdaj in donasal: 1. Popolnoma izdelane pridige za vse nedelje in praznike celega leta. 2. Kratko pa dobro osnovane pridige za vse nedelje in praznike. 3. Pridige za druge crkvene priložnosti; post. pri novih mešah, porokah itd. 4. Keršanske nauke od sv. sakramentov naprej. 5. Vse oglase o družbi sv. Mohora. 6. Prestave čč. gg. duhovnikov po vseh slovenskih škofijah.

Ker se je „Slovenski Prijatelj“ povečal za celo tiskano polo in tedaj prinaša tri pole tesno tiskane velja za celo leto 4 gld. 30 kr. Priporočbe dalje ni potrebno, če rečemo, da ga vredeje g. A. Einspieler v Celovcu.

Drugega decembra so napravili slovenski in hrvaški dijaki dunajskega vseučilišča o 8. uri zvečer v spomin 69. rojstnega dneva slovenskega pesnika Franceta Prešerna slovesno besedo.

Staro slovanski denar so našli v Bernu, ko so popravljali palačo Kauničevo.

V Velički na Poljskem, kder kameno sol kopajo, je prodrla voda v šahte, katere zmirom več prihaje, če se ravno vse moči napenjajo, da bi to zabranile.

Slovstvo.

„Novi svet“ tako se naslovuje šalna igra, katero je kot izvirnik spisal Anton Klodič v Gorici. Igra je v vsakem obziru izvrstno izpeljana tako, da smo knjižico prebravši jo zadovoljni iz rok položili in jo vsem, ki kaj izvirnega in jedernatega na tem polju brati želijo, prav vroče priporočamo.

Notrajni vrednosti se stavi dostojno na stran zvonajna oprava in tudi cena je knjižici prilična. Velja pri gosp. pisatelju 50 kr.

„Hervat“ pod tem naslovom je prišel ravnokar na svitlo prvi vezek dolgo naznanjenega in mnogo zaviranega časnika, ki ga vredeje dr. Matok v Zagrebu. Zadržaj je mnogovrsten in naročina mu iznaša za zvonajne naročnike 1 gold. 20 kr. Drugi vezek pride okoli 7. dec. t. l.

„Mladika“ prinaša na 14 polah male osmerke mnogo slovstvene tvarine. I. dvajset pesmi. II. „Svetinova Metka“ izvirna povest. III. „Zorin“ odlomek izvirnega še netiskanega romana. IV. „Ako bi človek vse videl in vedel“. Humoristično-satiričen spisek. V. „Na Gorenjskem“, balada. VI. „Pomlad in jesen“, sedem pesmi. VII. Popotne pesmi. VIII. „Izgubljeni sin“, balada. IX. „Orest“, odlomek izvirne tragedije. X. „Sosedov sin“, izvirna povest.

Tržna cena pretekli teden.

	V Varaždinu		V Mariboru		V Celju		V Ptujju	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4	70	4	90	4	30	4	80
Rži	3	30	3	30	3	—	—	—
Ječmena	—	—	3	20	—	—	—	—
Ovsa	2	—	1	80	1	70	1	70
Turšice (kuruze) vagan	3	10	2	60	2	70	2	70
Ajde	2	90	3	—	2	70	—	—
Prosa	3	—	2	80	2	—	—	—
Krompirja	1	5	1	20	1	—	—	—
Govedine funt	—	26	—	24	—	26	—	26
Teletine	—	29	—	26	—	28	—	28
Svinjetine črstve funt	—	28	—	26	—	26	—	26
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	11	50	9	—	10	—	—	—
„ 18" „ „	5	60	—	—	—	—	—	—
„ 36" mehkih „	6	—	7	—	6	50	—	—
„ 18" „ „	3	80	—	—	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	60	—	45	—	90	—	—
„ „ mehkega „ „	—	50	—	35	—	70	—	—
Sena cent	1	—	—	85	1	—	—	—
Slame cent v šopah	1	—	—	70	—	90	—	—
„ „ za steljo	—	—	—	60	—	70	—	—
Slanine (špeha) cent	42	—	40	—	38	—	—	—
Jajec, pet za	—	10	—	12	—	10	—	—

Cesarski zlat velja 5 fl. 57 kr. a. v.

Ažijo srebra 117.—

Narodno drž. posojilo 64.25.

Loterijne srečke.

V Trstu 25. novembra 1868: **78 38 4 52 50**

Prihodnje srečkanje je 9. decembra 1868.